

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi R. P. o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 marca 2013 r., sygn.
akt I ACa (...)

w sprawie z powództwa R. P.

przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 1 czerwca 2017 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

1. oddala zażalenie;

**2. przyznaje radcy prawnemu T. S. od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w (...) kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset
złotych) wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem
wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną
powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 listopada 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił złożoną przez powoda R. P. skargę o wznowienie postępowania w sprawie przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych w W. zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 marca 2013 r., sygn. akt I ACa (...).

Powód jako podstawy wznowienia podał art. 401 i art. 403 k.p.c., przy czym wskazał jedynie w odniesieniu do art. 403 k.p.c., że *„wykrył fakt, że w dacie wyroku, o to samo roszczenie toczyła się sprawa przed Sądem Okręgowym w P. – pozew przed Sądem Okręgowym w W. podlegał odrzuceniu”*.

Wezwany zarządzeniem z dnia 4 kwietnia 2016 r. do uzupełnienia braków skargi, w tym do przytoczenia okoliczności stwierdzających zachowanie terminu do jej wniesienia, powód w piśmie z dnia 2 maja 2016 r. wskazał, że *„termin do wniesienia skargi jest w pełni zachowany, bowiem skarga została wniesiona w możliwie najkrótszym terminie od ustania przyczyn, z których powód nie mógł występować w ogóle przed Sądami z powodu choroby fizycznej, psychicznej zadanej powodowi przez pozwanego”*.

Odrzucając skargę Sąd przyjął, że nie jest ona oparta na ustawowej podstawie (art. 410 § 1 k.p.c.).

Sąd wskazał, że w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w W., sygn. akt II (...), oraz przed Sądem Apelacyjnym w (...), sygn. akt I Aca (...), nie dopatrywał się naruszenia przepisów procesowych, ani wadliwości procesowych sądu. Powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego przez sąd. Nie był pozbawiony możliwości działania na skutek naruszenia przepisów prawa, gdyż przepisy te nie zostały naruszone.

Ponadto Sąd uznał, że, skoro powód był stroną postępowania sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w P., to trudno dać mu wiarę, że nie wiedział o tej sprawie. Według art. 403 § 2 k.p.c. wykryte okoliczności faktyczne i dowody tylko wtedy uzasadniają wznowienie postępowania, gdy strona, która się na nie powołuje, wykaże, że nie mogła się na nie powołać w postępowaniu, którego

wznowienia żąda. Z uzasadnienia skargi powoda nie wynika, aby w jego przypadku warunek ten został spełniony. Sąd stwierdził również, że okoliczności, na którą powołał się powód, nie można przypisać charakteru okoliczności mogącej mieć wpływ na wynik sprawy w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c.

Na marginesie Sąd podniósł także, że rozpatrywana skarga jest kolejną skargą o wznowienie postępowania złożoną przez powoda w sprawie o sygn. akt I Aca (...)/12. Poprzednia jego skarga w tej sprawie została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 18 grudnia 2015 r., sygn. akt I Aca (...)/13.

Zażalenie na postanowienie z dnia 18 listopada 2016 r. wniósł powód. Zarzucił naruszenie art. 410 § 1 zd. pierwsze k.p.c. w związku z art. 403 § 2 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W ocenie powoda naruszenie art. 410 § 1 zd. pierwsze w związku z art. 403 § 2 k.p.c. polega na tym, że Sąd Apelacyjny przekroczył granice wstępnego badania skargi o wznowienie i odrzucił ją stwierdzając, że powołana przez powoda podstawa wznowienia określona w art. 403 § 2 k.p.c. w rzeczywistości nie występuje, podczas gdy powinien był poprzestać na ustaleniu, czy powód wskazał podstawę wznowienia i czy odpowiada ona jednej z podstaw wznowienia przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego. Ewentualna ocena istnienia podstawy wznowienia powinna być natomiast dokonana na rozprawie. Ponadto powód wskazał, że Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, iż powód nie uprawdopodobnił okoliczności wskazujących na istnienie podstawy wznowienia określonej w art. 403 § 2 k.p.c. Zdaniem powoda, z materiału dowodowego nie wynika to, że miał on wiedzieć o tym, że wcześniej już zapadł prawomocny wyrok w sprawie.

W judykaturze i literaturze rzeczywiście rozbieżności wywołuje kwestia, czy sąd badający dopuszczalność skargi o wznowienie (art. 410 § 1 k.p.c.) rozważa tylko to, czy podana w skardze podstawa wznowienia odpowiada jednej z podstaw, które przewidziane są w kodeksie postępowania cywilnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2007 r., III UZ 9/07, OSNP 2008, nr 19 - 20, poz. 303 i z dnia 25 listopada 2011 r., II CZ 86/11, niepubl.), czy też także to, czy

podana w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3 - 4, poz. 48 i z dnia 20 maja 2011 r., III CO 5/11, OSNC 2012, nr 2, poz. 21).

Rozstrzygnięcie tych rozbieżności nie jest jednak konieczne na potrzeby oceny prawidłowości zaskarżonego postanowienia z dnia 18 listopada 2016 r., a tym samym rozstrzygnięcia o zasadności zażalenia pozwanego. Odrębna przyczyna odrzucenia skargi o wznowienie powoda wynika bowiem z faktu, że została ona wniesiona po upływie trzymiesięcznego terminu określonego w art. 407 § 1 k.p.c.

W wypadku podstawy wznowienia w postaci pozbawienia możliwości działania lub braku należytej reprezentacji (art. 401 pkt 2 k.p.c.) termin trzymiesięczny biegnie od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub przedstawiciel ustawowy (art. 407 § 1 *in fine* k.p.c.). Z akt sprawy I ACa (...) /13 wynika, że powód pierwszą skargę o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem z dnia 5 marca 2013 r. złożył w dniu 22 kwietnia 2013 r. Oznacza to, że najpóźniej w tym dniu wiedział już o wyroku z dnia 5 marca 2013 r. Drugą skargę o wznowienie złożył w dniu 19 października 2015 r. Nastąpiło to zatem po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o wyroku z dnia 5 marca 2013 r.

W odniesieniu do podstawy wznowienia w postaci wykrycia prawomocnego wyroku mającego dotyczyć tego samego stosunku prawnego (art. 403 § 2 k.p.c.) trzymiesięczny termin do złożenia skargi o wznowienie biegnie od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. Powód nie wskazał bliżej w skardze o wznowienie, kiedy miał dowiedzieć się o prawomocnym wyroku w sprawie, który miał być wydany przez Sąd Okręgowy w P. Wezwany z kolei do przytoczenia okoliczności stwierdzających zachowanie terminu do wniesienia skargi, ograniczył się do wskazania, że skargę wniósł po ustaniu przyczyn mających uniemożliwiać mu jej wcześniejsze złożenie, a dotyczących jego stanu zdrowia. Powołanie się na takie okoliczności, bliżej nieskonkretyzowane, nie może być podstawą do stwierdzenia, że powód dochował trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi wynikającego z art. 407 § 1 k.p.c. Wobec faktu, że na powodzie jako wnoszącym skargę o wznowienie spoczywał ciężar przytoczenia okoliczności

stwierdzających zachowanie terminu do jej wniesienia, przyjąć należy, że przytoczenie przez niego takich okoliczności, które nie wystarczają do stwierdzenia, że skargę wniósł w terminie, uzasadnia ustalenie, iż tego terminu nie dochował. Prowadzi to do wniosku, że powód wniósł skargę o wznowienie także w odniesieniu do podstawy wskazanej w art. 403 § 2 k.p.c. bez dochowania ustawowego terminu i że z tego powodu skarga ta podlegała odrzuceniu (art. 410 § 1 zd. pierwsze k.p.c.).

Bezprzedmiotowe w związku z tym jest ustosunkowywanie się do zarzutu naruszenia art. 403 § 2 k.p.c.

Odnosząc się do skutków faktu, że wcześniej Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 18 grudnia 2015 r. oddalił już jedną skargę powoda o wznowienie złożoną od wyroku z dnia 5 marca 2015 r., należy podnieść, że takie oddalenie wykluczało ponowną skargę o wznowienie od tego wyroku tylko w zakresie, w którym okoliczności będące podstawą wcześniej oddalonej skargi były tożsame z okolicznościami stanowiącymi podstawę obecnej skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2016 r., I UZ 37/16, nie publ.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 406 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi przez radcę prawnego T. S. w postępowaniu zażaleniowym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6, § 16 ust. 2 pkt 2 i § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1805) w związku z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715).

aj

r.g.